

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DFE-WNF.0500.52.2026.MN
4531409.18837501.15194564
Warszawa, 24-09-2026

Odpowiedź na interpelację Posła Dariusza Piontkowskiego w sprawie stanu edukacji ekologicznej oraz efektywności wydatkowania środków publicznych na działania edukacyjne

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr **K10INT19229** Posła Dariusza Piontkowskiego przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

Poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania:

1. Jaką łączną kwotę Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dalej: MKiŚ) oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW) przeznaczyły w latach 2024–2026 na edukację ekologiczną?

NFOŚiGW w latach 2024–2026 wypłacił środki krajowe na działania związane z edukacją ekologiczną w łącznej kwocie 114 606 208,03 zł.

Minister Klimatu i Środowiska pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej dla programów Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FEnIKS) oraz Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027 (FEPW) w obszarach środowiskowych i energetycznych. W ramach ww. programów wsparciem ze środków UE objęto również projekty z zakresu edukacji ekologicznej dotyczące adaptacji do zmian klimatu, ochrony przyrody oraz gospodarki odpadami, realizowane odpowiednio w ramach działań FENX.02.04, FENX.01.05, FEPW.02.03 oraz FENX.01.04.

Zgodnie z danymi dotyczącymi podpisanych umów o dofinansowanie w ramach ww. programów w latach 2024–2026, łączna wartość wsparcia ze środków Unii Europejskiej dla projektów z zakresu edukacji ekologicznej wynosi 88 484 459 zł, w tym:

- w ramach programu FEnIKS: 79 891 999 zł;
- w ramach programu FEPW: 8 592 460 zł.

2. Ilu beneficjentów otrzymało dofinansowanie w tym okresie z podziałem na: szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie wyższe, pozostałe podmioty?

NFOŚiGW w latach 2024–2026 przekazał środki dla 123 umów. Wśród umów dla których przekazano środki znalazły się:

Typ podmiotu	Kwota (w zł)
instytuty badawcze i naukowe	5 178 519,55
jednostki samorządu terytorialnego	9 133 576,61
parki narodowe	8 278 511,70
państwowe jednostki budżetowe	34 956 901,93
uczelnie wyższe	2 612 488,48
wfośigw (w tym środki na pracownię ekologiczne w szkołach)	40 000 641,12
inne (w tym ngo)	14 445 568,64
RAZEM	114 606 208,03

Zestawienie dotyczące umów o dofinansowanie podpisanych w latach 2024-2026 dla projektów edukacji ekologicznej w ramach FEnIKS i FEPW z podziałem na typy beneficjentów:

Typ beneficjenta	Liczba projektów	Wkład UE
instytuty badawcze i naukowe	2	3 961 570 zł
jednostki samorządu terytorialnego	11	39 083 627 zł
parki narodowe	4	5 803 159 zł
państwowe jednostki organizacyjne	5	21 612 724 zł
uczelnie wyższe	2	3 464 046 zł
organizacje pozarządowe	9	14 559 333 zł
RAZEM	33	88 484 459 zł

3. Jakie kryteria stosowane są przy ocenie skuteczności projektów z zakresu edukacji ekologicznej?

Dla umów zawartych przez NFOŚiGW na dofinansowanie działań ze środków krajowych rejestrowane są dane dotyczące planowanych i zrealizowanych wskaźników programów priorytetowych.

Nie jest prowadzona ocena skuteczności projektów. W ramach każdej umowy takie działania prowadzone są przez beneficjentów. NFOŚiGW nie prowadzi zbiorczych rejestrów umożliwiających przekazanie tych danych, ponieważ za metodologię, prowadzenie i monitorowanie tych działań odpowiadają beneficjenci.

NFOŚiGW stosuje kryteria oceny projektów na etapie ubiegania się o środki. Kryteria te są umieszczone w ust. 8 programów priorytetowych dotyczących działań edukacyjnych.

4. Czy Ministerstwo prowadzi badania lub analizy dotyczące poziomu świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz wpływu realizowanych projektów na zmianę postaw społecznych? Jeśli tak, proszę o przedstawienie ich wyników.

MKiŚ od 2011 r. prowadzi cykliczne badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski. Kolejne pomiary są realizowane co dwa lata, co umożliwia obserwowanie zmian zachodzących w czasie oraz wykorzystywanie wyników do planowania polityk publicznych i działań edukacyjnych.

Ostatni pomiar został przeprowadzony w 2024 r. metodą telefonicznych wywiadów wspomaganych komputerowo (CATI) na ogólnopolskiej próbie mieszkańców Polski w wieku 15 lat i więcej. Zakres badania obejmował:

- 1) postrzeganie najważniejszych wyzwań środowiskowych;
- 2) stosunek do ochrony środowiska;
- 3) jakość powietrza;
- 4) gospodarowanie odpadami;
- 5) zmianę klimatu;
- 6) indywidualne zachowania prośrodowiskowe i konsumenckie.

Wyniki badania z 2024 r. wskazują m.in., że 83% respondentów uznawało zmianę klimatu za istotne zagrożenie. Badani podkreślali również znaczenie działań podejmowanych zarówno przez mieszkańców, jak i administrację publiczną. Szczegółowe wyniki badania, w tym dane odnoszące się do młodszych grup respondentów, są dostępne w raporcie opublikowanym na stronie internetowej Ministerstwa.

Badanie prowadzone przez MKiŚ obejmuje młodzież od 15. roku życia. Nie stanowi ono jednak reprezentatywnego badania wszystkich dzieci i uczniów ani bezpośredniej ewaluacji wpływu poszczególnych projektów edukacyjnych. Pełne rozpoznanie świadomości ekologicznej młodszych grup wiekowych wymagałoby zastosowania odrębnej metodologii i dostosowanych narzędzi badawczych, a także współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Instytutem Badań Edukacyjnych, szkołami i placówkami oświatowymi.

Na wiedzę, postawy i zachowania społeczne wpływa wiele równoległych czynników, w szczególności edukacja formalna, przekaz medialny, sytuacja społeczno-ekonomiczna, dostępność infrastruktury, obowiązujące regulacje, zachowania otoczenia społecznego oraz indywidualne doświadczenia. Z tego względu zmiany stwierdzone w badaniu populacyjnym nie mogą być automatycznie przypisywane pojedynczemu projektowi lub programowi edukacyjnemu.

Badania świadomości ekologicznej pozostają jednak istotnym narzędziem obserwowania trendów, identyfikowania luk w wiedzy oraz określania grup wymagających szczególnego wsparcia edukacyjnego.

5. Ile szkół w Polsce uczestniczyło w programach edukacji ekologicznej finansowanych ze środków Ministerstwa lub NFOŚiGW w latach 2024–2026?

MKiŚ i NFOŚiGW nie posiadają precyzyjnych danych o liczbie szkół uczestniczących w programach edukacji ekologicznej. Odbiorcami działań w poszczególnych umowach mogą być uczniowie, nauczyciele oraz ogólnie rozumiane placówki szkolne. Oprócz działań edukacyjnych o charakterze „miękkim”, szkoły otrzymywały dofinansowanie w ramach umów z wfośigw na dofinansowanie ekopracowni. Przykładowo, w 2023 r. utworzono dofinansowane Ekopracownie (przyrodnicze oraz OZE) w wielu szkołach w Polsce - wojewódzkie fundusze podpisały do końca 2024 r. 1076 umów z beneficjentami końcowymi w ramach, których dofinansowano Ekopracownie w szkołach.

6. Czy Ministerstwo planuje opracowanie jednolitych standardów edukacji ekologicznej oraz systemu monitorowania efektów projektów finansowanych ze środków publicznych?

MKiŚ prowadzi prace nad projektem Strategicznego Planu Działań w zakresie Edukacji Ekologicznej (dalej: SPDEE). Plan będzie pierwszym od ponad 20 lat kompleksowym dokumentem wyznaczającym kierunki działań w zakresie edukacji ekologicznej w Polsce oraz rozwijającym i operacjonalizującym założenia Polityki Ekologicznej Państwa 2030 w obszarze edukacji klimatyczno-środowiskowej.

Celem nadrzędnym SPDEE jest wzmacnianie świadomości ekologicznej oraz budowanie odpowiedzialnych postaw mieszkańców Polski, tak aby mogli skutecznie działać na rzecz klimatu, środowiska i zdrowia.

Cel ten ma być realizowany za pośrednictwem trzech celów strategicznych:

- 1) wzmocnienia edukacji ekologicznej w systemie uczenia się przez całe życie, od wychowania przedszkolnego, przez szkoły i uczelnie, po miejsca pracy oraz edukację osób dorosłych;
- 2) tworzenia edukacji ekologicznej opartej na wiedzy i dowodach, w tym przeciwdziałania dezinformacji i wspierania dostępu do rzetelnych źródeł informacji;
- 3) budowy skutecznego systemu zarządzania edukacją ekologiczną w Polsce, obejmującego koordynację działań, zasady finansowania, monitoring i ewaluację.

SPDEE ma odpowiadać na takie wyzwania jak zmiana klimatu, utrata różnorodności biologicznej, degradacja ekosystemów, dezinformacja i greenwashing, a także niskie poczucie sprawczości części społeczeństwa oraz znużenie tematyką kryzysu klimatycznego i utraty różnorodności biologicznej. Jednym z planowanych kierunków działania jest uporządkowanie sposobu określania celów i rezultatów projektów edukacyjnych oraz rozwijanie obiektywnych zasad ich monitorowania.

Celem działań MKiŚ w tym obszarze jest zapewnienie, aby środki publiczne przeznaczone na edukację ekologiczną odpowiadały na rzeczywiste potrzeby odbiorców, wspierały dostęp do wiarygodnej wiedzy oraz prowadziły do możliwie trwałych rezultatów w zakresie wiedzy, kompetencji i odpowiedzialnych postaw mieszkańców Polski.

7. Czy prowadzona jest analiza trwałości efektów zrealizowanych projektów, w szczególności tego, czy uczestnicy utrzymują proekologiczne postawy po zakończeniu finansowania?

Umowy o charakterze inwestycyjnym mają zapisy nakładające obowiązek zachowania trwałości. Beneficjenci tych umów zobowiązani są przekazywać raporty z zachowania trwałości w okresie jej obowiązywania oraz raport końcowy po jej zakończeniu.

NFOŚiGW nie nakłada jednak obowiązku utrzymywania trwałości postaw proekologicznych.

8. Jakie działania planowane są w najbliższych latach w celu lepszego wykorzystania środków publicznych przeznaczanych na ten cel?

W najbliższych latach planowane jest dalsze doskonalenie realizacji programu priorytetowego „Edukacja ekologiczna” w celu zapewnienia jak najefektywniejszego wykorzystania środków publicznych przeznaczanych na podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Kluczowym działaniem będzie organizowanie naborów wniosków ukierunkowanych na najbardziej aktualne i istotne w danym okresie zagadnienia środowiskowe. Pozwoli to koncentrować wsparcie finansowe na obszarach o największych potrzebach edukacyjnych i społecznych, a tym samym zwiększać efektywność osiąganych efektów ekologicznych.

Równolegle planowane jest dalsze upraszczanie procedur związanych z ubieganiem się o dofinansowanie oraz realizacją projektów. Obejmuje to między innymi ograniczanie wymogów formalnych, usprawnianie dokumentacji aplikacyjnej, upraszczanie zasad rozliczania przedsięwzięć oraz dzielenie się dobrymi praktykami. Działania te mają na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych zarówno po stronie beneficjentów, jak i instytucji wdrażających, co pozwoli przeznaczyć większą część zasobów na merytoryczną realizację projektów.

Istotnym kierunkiem będzie również dalsze uszczelnianie programu poprzez doprecyzowanie kryteriów wyboru przedsięwzięć, wzmocnienie mechanizmów monitorowania i oceny osiąganych rezultatów oraz eliminowanie przypadków finansowania działań o ograniczonej wartości edukacyjnej lub niewystarczających efektach środowiskowych. Pozwoli to kierować środki publiczne do projektów zapewniających najwyższą jakość, trwałość rezultatów oraz największy wpływ na kształtowanie postaw proekologicznych.

Dzięki tym działaniom program będzie lepiej odpowiadał na zmieniające się wyzwania środowiskowe, a środki publiczne będą wykorzystywane w sposób bardziej celowy, efektywny i przejrzysty.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów